

ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ АНТИДЕМПІНГОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті обґрунтовується необхідність формування механізму антидемпінгового регулювання з метою його організованого упорядкування. Проаналізовано основні структурні елементи цього механізму.

Ключові слова: інституалізація, механізм антидемпінгового регулювання, демпінг.

Y. HARASYM

Ukrainian State University of Finance and International Trade, Kyiv

INSTITUTIONALIZATION OF ANTIDUMPING REGULATION MECHANISM IN UKRAINE

Article deals with theoretical justification of the anti-dumping mechanism institutionalization in Ukraine. Its formative components are systematized. The mechanism of the anti-dumping regulation is a complex of its specific institutional forms, relationships and organizational structures, which together with a system of legal instruments, provide an effective interaction between national and international levels of antidumping policies. The elements of the economic mechanism should affect on the creation, implementation and improvement of modern anti-dumping policy in Ukraine. In our view, the economic mechanism of the anti-dumping regulation should include such elements as: dumping identifying; financial and economic elements of dumping (methods of damages caused by dumped imports); legal framework of the anti-dumping regulation; institutional infrastructure; World Anti-Dumping situation; interaction of antidumping regulation with other economic phenomena and processes; information; anti-dumping strategy to protect domestic producers.

Keywords: instiutalization, anti-dumping mechanism, dumping.

Постановка проблеми. З метою забезпечення національної безпеки України першочергове значення має чітка інституалізація та подальша реалізація механізму антидемпінгового регулювання, його теоретична розробка та практичне упорядкування і втілення в життя. При цьому йдеться про систематизацію фактично існуючого, проте економічно не об'єднаного (не організованого) механізму, елементи якого повинні перебувати у постійному взаємозв'язку та системно впливати на взаємовідносини України з міжнародним співтовариством на принципово нових засадах торгівельного захисту, тепер уже як члена СОТ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій вказує на значну кількість досліджень проблем торгового захисту (Бураковський І., Пятницький В., Осика С.Г. тощо). Проте, анти демпінг як комплекс певних заходів і чинників впливу практично не розглядається. Питання інституціоналізації механізмів регулювання окремих секторів економіки досліджували М.В. Дубініна, В. Волошин, А. Гуменюк та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема полягає у відсутності теоретичних спроб формування комплексного механізму антидемпінгового регулювання.

Постановка завдання. Таким чином, ціллю статті є теоретичне обґрунтування необхідності інституалізації механізму антидемпінгового регулювання з метою систематизації його формоутворюючих складових та ефективного функціонування в цілому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливістю антидемпінгової політики у світі є її схильність приділяти пріоритетну увагу потребам вітчизняних виробників, що робить цей механізм більш чутливим до їхніх вимог у захисті. При цьому, забувають про шкоду, нанесену споживачам та економічному добробуту країни.

На жаль, в Україні сформувалася непропорційна структура інституціонального середовища, де домінують неформальні відносини та інститути, порівняно з формальними, що заважає ефективно працювати будь-яким ринковим утворенням та системам [1]. Інституалізація механізму антидемпінгового регулювання означатиме трансформацію політики анти демпінгу у впорядкований, організований та ефективний комплекс взаємозв'язків його складових елементів згідно з сучасними вимогами ринку.

Під механізмом антидемпінгового регулювання слід розуміти сукупність конкретних форм та зв'язків інституціональних та організаційних структур, а також систему правових важелів, які в сукупності забезпечуватимуть ефективну взаємодію суб'єктів антидемпінгової політики на національному та міжнародному рівнях. Елементами економічного механізму мають стати ті його складові, які, так чи інакше, впливають на формування та реалізацію сучасної антидемпінгової політики.

На нашу думку, до економічного механізму антидемпінгового регулювання слід віднести такі його формоутворюючі елементи (рис. 1), як процес виявлення демпінгу; фінансово-економічний аспект демпінгу (методи відшкодування збитків, завданих демпінговим імпортом) [2]; правова база антидемпінгового регулювання; інституціональна інфраструктура, суб'єкти та об'єкти антидемпінгового регулювання; світова

антидемпінгова кон'юнктура; зв'язок антидемпінгового регулювання з іншими економічними явищами та процесами; інформаційна складова, антидемпінгова стратегія захисту національних товаровиробників.

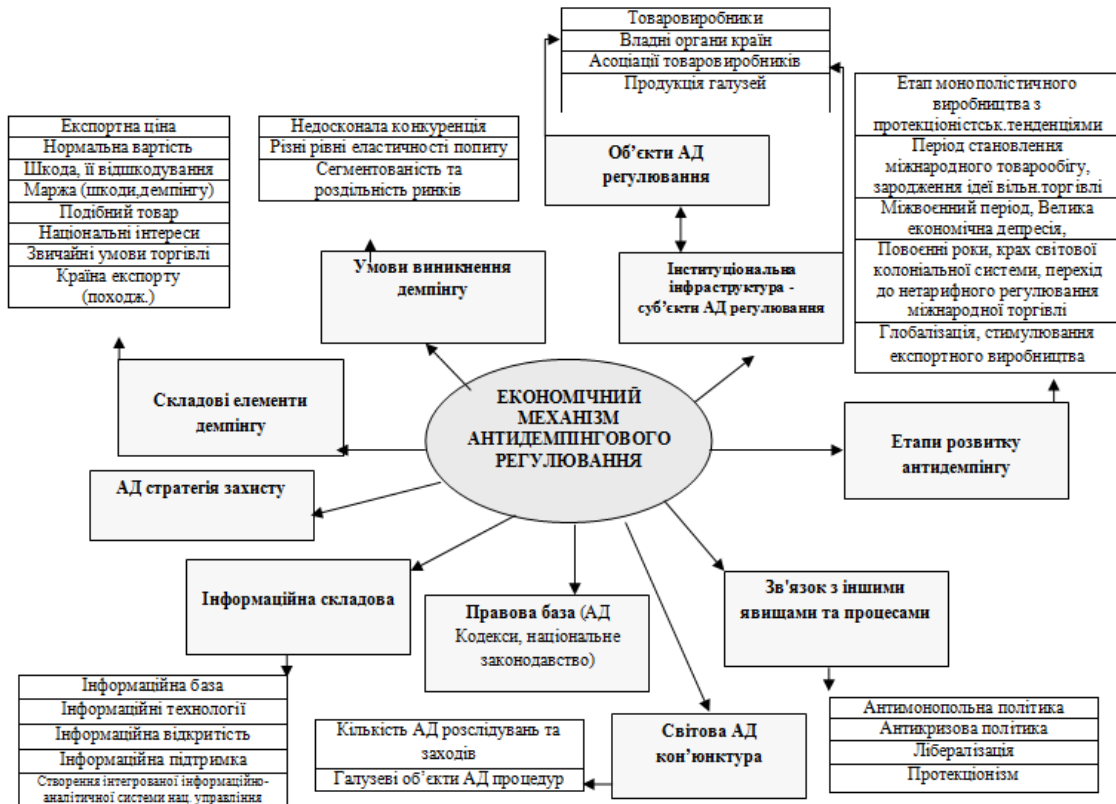

Рис. 1. Економічний механізм антидемпінгового регулювання (розроблено автором)

Об'єднання зазначених на рис. 1 складових в один механізм має на меті формування потужного комплексного впливу на ефективність торгового захисту в умовах адаптації до всеохоплюючих лібералізаційно-інтеграційних процесів, тарифних поступок та регіоналізації, не забуваючи і про незавершений Дохійський раунд торгових переговорів. Коротко обґрунтуємо роль кожного із зазначених на рис. 1 елементів.

Почнімо з того, що виявлення демпінгу – це процес неоднозначний, адже у визначенні терміну «демпінг» уже закладено його невід’ємні елементи, правильне трактування і застосування яких спричиняє логічність визначення демпінгу як явища. Усунення розбіжностей при розрахунку експортної ціни та нормальної вартості, відшкодування збитків, демпінгової маржі, яку подекуди визначають нерациональним методом «обнуління», подібний товар – все це позитивно вплине на процес визначення демпінгу. Власне, станом на березень-квітень Україна разом з іншими країнами-членами СОТ буде виступати та наполягати на тому, щоб США не застосовували практику застосування методики «обнуління», можливо навіть наполягатимуть на перерахунку розміру застосованих антидемпінгових мит. Наразі в США діють сім антидемпінгових заходів щодо українського імпорту. Орієнтовні обсяги поставок до моменту порушення антидемпінгових розслідувань становлять 350,7 млн дол. США [3].

Встановлення високого антидемпінгового мита перетворює антидемпінговий інструмент на жорсткий вид політики протекціонізму. Так, найвищі ставки антидемпінгового мита встановлено щодо імпорту в Україну шприців походженням із КНР (347,14 %) та полотна ворсового (140%) з КНР. Високими є ставки і щодо українських товарів на зовнішніх ринках (163 % щодо українського феросилікомарганцю на ринку США) [4]. А це, у свою чергу, перешкоджає лібералізаційному поступі України та не відповідає ст.9.4 Постанови ЄС, про встановлення антидемпінгового мита на рівні не вищому за демпінгову маржу чи маржу шкоди [5]. Галузь, захищена антидемпінговим митом, захищена і від конкурентної боротьби, що не сприяє її розвитку та створенню конкурентоспроможної продукції. Передумовою ефективного реалізації антидемпінгового механізму завжди має бути поліпшення конкурентоспроможності власної економіки. Антидемпінгове регулювання захищає конкуренцію від низьких цін. При цьому, антимонопольне регулювання націлене на захист конкуренції від політики високих цін. Таким чином, ці дві політики держави повинні об'єднати зусилля для підтримки конкурентоспроможності внутрішнього ринку [6].

Не менш важливим елементом механізму антидемпінгового регулювання є його інформаційне забезпечення, до якого можна віднести інформацію із запитальника, що надходить від товаровиробника,

якому заподіюється шкода від демпінгового імпорту; інформацію, яку отримують в процесі дослідження доказів наявності демпінгу; моніторинг національного та зарубіжного ринків; статистичну інформацію для розрахунку демпінгової маржі, маржі шкоди, антидемпінгового мита; маркетингову інформацію тощо. Так, ще у 2003 р. Китай започаткував ідею створення комплексної системи попереднього моніторингу імпорту у випадку виникнення будь-яких антидемпінгових порушень. Попереджуюча система зможе допомогти захистити вітчизняну промисловість від загрози іноземного демпінгу. Система може контролювати ціни й обсяги імпорту, технологічні оновлення зарубіжних виробників і інших глобальних змін у секторі. Система поставлятиме інформацію для підприємств регулярно для правильного прийняття рішень. Така ж система створена для експорту з метою отримання пропозицій щодо коригування цін експорту [7].

Забезпечення механізму антидемпінгового регулювання сучасними інформаційними технологіями та створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління у цій галузі сприятиме швидкому та повному забезпеченню необхідною для процесу прийняття рішень інформацією. Для забезпечення ефективного функціонування будь-якого механізму державного управління необхідне формування єдиного інформаційного простору, про що говорить у своїй статті І.В. Ситнік [8, с.57].

Важливим компонентом механізму антидемпінгового регулювання є моніторинг і аналіз кон'юнктури світової антидемпінгової практики та адаптація до її особливостей, що сприяє постійному розвитку системи антидемпінгового регулювання відповідно до результатів такого аналізу.

Не слід забувати про підготовку кваліфікованих кадрів у сфері антидемпінгового регулювання, проведення семінарів (конференцій) для товаровиробників та представників бізнесу з метою обміну інформацією та досвідом у сфері захисту їх інтересів на зовнішніх ринках, надання консультацій, видання антидемпінгового бюлетеня тощо.

Одвічна та постійна боротьба з демпінгом стала приводом для юридичного оформлення економічних відносин щодо захисту товаровиробників та галузей від демпінгового імпорту. Правова база антидемпінгової політики покликана законодавчо упорядковувати та чітко визначити дефініції антидемпінгової політики, його складових, умови виникнення демпінгу, форми антидемпінгової боротьби тощо.

Антидемпінгова політика, будучи регуляторною функцією держави, повинна спиратись на діюче ефективне нормативно-правове та методичне забезпечення своєї діяльності. Покращення стану методологічної бази охоплює порядок подачі скарги, складення запитальників, розрахунку демпінгової маржі, маржі шкоди, антидемпінгового мита тощо. Удосконалення існуючих нормативно-правових актів антидемпінгового регулювання забезпечує здійснення контролю за дією економічних важелів захисту національних інтересів.

Висновки

Інституалізація механізму антидемпінгового регулювання з наступним і постійним його удосконаленням стає необхідним у контексті підвищення якості зовнішньої торгівлі у рамках раунду переговорів «Доха-розвиток». Подальша розробка і вдосконалення всіх наявних умов та стандартів щодо лібералізації міжнародної торгівлі водночас із паралельним антидемпінговим регулюванням сприятиме підвищенню ефективності його застосування в Україні. Ефективна реалізація механізму визначатиметься властивостями, станом та структурними зв'язками його елементів.

Література

1. Волошин В. Формування інституціонального середовища забезпечення економічної безпеки регіону [Електронний ресурс] / В. Волошин, А. Гуменюк / Національний інститут стратегічних досліджень. — Режим доступу : www.old.niss.gov.ua/Monitor/april08/17.html
2. Tharakan P. K. M. The Problem of Anti-Dumping Protection and Developing Country Exports. United Nations University, World Institute for Development Economics Research. 2000. P. 3–9. URL: www.wider.unu.edu/.../en.../wp198.pdf
3. Україна в рамках СОТ вимагатиме від США перерахунку розміру антидемпінгових мит [Електронний ресурс] : інформація Українського інформаційного агентства станом на 16.01.2014. — Режим доступу : http://www.ukrinform.ua/ukr/news/ukraina_v_ramkah_sot_vimagatime_vid_ssha_pererahunku_rozmiru_antidempingovih_mit_1900083
4. Антидемпінгові, спеціальні, антисубсидійні та антидискримінаційні заходи [Електронний ресурс] : інформація Міністерства економічного розвитку і торгівлі України станом на 30.04.2014. — Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
5. Council regulation (EC) No 1225/2009 of 30 November 2009 on protection against dumped imports from countries not members of the European Community (codified version). Official Journal of the European Communities. — 2009. — L 343/51. — URL: <http://eur-lex.europa.eu/>
6. Гарасим Ю.И. Государственная политика борьбы с недобросовестной конкуренцией: антидемпинговая и антимонопольная политика / Ю.И. Гарасим // Новый университет. Серия «Экономика и право» : науч. журн./учредитель ООО "Коллоквиум". — 2012. — № 12 (22). — С. 55–59.

7. Anti-dumping mechanism devised [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.chinadaily.com.cn/en/doc/2003-10/17/content_272872.htm

8. Ситнік І.В. Інформаційне забезпечення механізму державного управління інтеграційними процесами національної економіки / І.В. Ситнік // Вісник Хмельницького національного університету . – 2012. – № 4, Т. 3. – С. 56–60.

References

1. V. Voloshyn, A. Humeniuk Formuvannya instyutsionalnoho seredovyscha zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky rehonu. [Elektronnyi resurs] / Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen. — Rezhym dostupu: www.old.niss.gov.ua/Monitor/april08/17.html

2. P. K. M. Tharakan The Problem of Anti-Dumping Protection and Developping Country Exports. / United Nations University, World Institute for Development Economics Research. — 2000. — r.3-9. [Elektronnyi resurs] - Rezhym dostupu: www.wider.unu.edu/.../en.../wp198.pdf

3. Ukraina v ramkakh SOT vymahatyme vid SShA pererakhunku rozmiru antydempingovykh myt [Elektronnyi resurs] / Informatsiia Ukrainskoho informatsiinoho ahentstva za stanom na 16.01.2014. — Rezhym dostupu: http://www.ukrinform.ua/ukr/news/ukraiiina_v_ramkah_sot_vimagatime_vid_ssha_pererakhunku_rozmiru_antydempingovih_myt_1900083

4. Antydempingovi, spetsialni, antysydytsiini ta antydyskryminatsiini zakhody [Elektronnyi resurs] / Informatsiia Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy za stanom na 30.04.2014. — Rezhym dostupu: <http://www.me.gov.ua>

5. Council regulation (EC) No 1225/2009 of 30 November 2009 on protection against dumped imports from countries not members of the European Community (codified version) [Elektronnyi resurs] // Official Journal of the European Communities. — 2009. — L 343/51. — Rezhym dostupu do zhurn.: <http://eur-lex.europa.eu/>

6. Harasym Yu.Y. Hosudarstvennaia polityka borby s nedobrosovestnoi konkurentsyei: antydempingovaia y antymonopolnaia polityka / Yu.Y. Harasym // Novyi unyversytet. Seryia «Ekonomyka y pravo»: nauch. zhurn./uchredytel OOO "Kollokvium". - 2012, #12 (22). — h. Yoshkar-Ola (Rossyia): 2012. - ISSN 2221-7347. — S. 55-59

7. Anti-dumping mechanism devised. [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu: http://www.chinadaily.com.cn/en/doc/2003-10/17/content_272872.htm

8. Sytnik I.V. Informatsiine zabezpechennia mekhanizmu derzhavnogo upravlinnia intehratsiinymy protsesamy natsionalnoi ekonomiky / I.V. Sytnik // Herald of Khmelnytsky National University. — 2012, № 4, Т. 3. — Khmelnytskyi. — S. 56-60

Надійшла 25.08.2014; рецензент: д. е. н. Онищенко В. П.